

Szarvas Ferenc

MÁK

I.

Paszab Tokajtól huszonnégy kilométerre, keletre fekszik, Szabolcs vármegyében. Ezt csak azért mondom el, mert eddig bárkivel beszéltem, senki sem hallott erről a településről. Én itt születtem, annak ellenére, hogy a faluban nincs szülőotthon vagy orvosi rendelő. Március tizenötödike volt, és olyan erővel sütött a nap, mintha augusztus lett volna. Anyám és apám reggel hat órától kint dolgoztak a mákföldjükön. Tavasz mákot vetettek, amikor megszólalt a templom harangja, és pont délben elfolyt anyám magzatvize. Apám a huszonöt évének és ipari máktermesztői végzettségének minden tapasztalatával próbált segíteni, de hiába tette két széles tenyerét anyám szeméremtestére, a víz megállíthatatlan áradásának nem tudott gátat szabni, így ölbe kapta feleségét, aki a szülés előtti reggelen pont hatvanöt kilót nyomott, és rohanni kezdett vele a falu főterén álló templom felé, abban bízva, hogy talál ott olyan nőszemélyt, aki már szült, és el tudja látni anyámat. Apám ötszáz tíz gyors lépést tett meg a templomkertig, berúgta a rozsdás kovácsolt vaskaput, ami a százkilós ember veszett lendületétől kifordult a sarkából, és hangos csattanással esett egy méterrel odébb a vöröstéglából kirakott járdára. Akkor már anyám üvöltött a fájdalomtól, és verte apám mellét, hogy tegyél le, Jóska, tegyél már le, te marha ember, mert már kint van a feje, apám meg letette anyámat a templomkert közepén a kövér, zöld fűbe, és mint a részeg, aki nem tudja, hol van, betántorgott a templomba.

Minden településnek van egy rosszéletű nője, a miénket Ilonkának hívták, és olyan tehetséges volt, hogy öt faluból jártak át hozzá a férfiak. Szerdánként déltől egyig ott térdelt az átszúrt torkú Szent Lúcia festmény előtt, és sorolta azokat a bűnöket, amiket elkövetett azon a héten mindenféle korú férfiakkal. Meglátta apám falfehér arcát és rémült tekintetét, aztán az ázott öltözékére pillantott, és rögtön tudta, hogy nagy a baj. Aztán meghallotta kintről anyám kiabálását, hogy Jóska, segítsél már, segítsél már. Ilonka kirohant a templomból, és

negyven évének rutinjával fél óra alatt világra segített, miközben apám mellettünk térdelt, és zokogva nézte, ahogy előbukkan a fekete hajam, a vállam, a karom és lábam, nézte, hogy születik meg a jövője. Az orvos egy órával később ért ki, Nyíregyházáról jött, közelebb nem volt ügyelet. Anyám addig megállíthatatlanul vérzett, nem sokon múlt az élete.

Nyolcéves voltam, mikor anyám először elmesélte, hogy születtem meg, és akkor eldöntöttem, hogy orvos leszek.

Saját terv szerint haladtam, Kossuth-gimnázium, aztán az orvosi. Beköltöztem Debrecenbe, az özvegy nagynénémhez, és megkaptam a négyszobás, földszinti panellakásban azt a félszobát, amit ő a férje halála óta csak raktárnak használt. Az ablak előtti nyárfa teljesen leárnyékolta mindent, csak vékony csikokban jutott be fény. A nehéz, barna, diófából készült vitrines szekrények tele voltak színes nippekkel, horgolt csipketerítőkkal, a falakat olyan szenteknek a blondelkeretes olajképei borították, akikről sohasem hallottam, de ez a zsúfolt kis kolostorszoba alkalmasabb volt arra, hogy elérjem a céljaimat, mint egy kollégium, ahol a többiek csak elterelték volna a figyelmemet a tanulásról.

Tizenhét évesen két szerelmem volt, az OTDK verseny és Helga. Ez nem az a klasszikus, első látásra szerelem volt Helgával. Mindketten szabolcsiak voltunk, ez összekötött minket. Egy sznob gimnázium elitosztályába tehénszagú falusiként beilleszkedni nem könnyű. Az elején a kitaláltóság, a tanulás és a tanulmányi versenyek kötöttek össze minket. Helga volt a tanuló párom, minden délutánt együtt töltöttünk. Harmadikos gimnazisták voltunk, mikor a nagynéném felvetette, hogy van még egy üresen álló félszobánk, költözzön hozzánk az okos kislány. Helga a napfényes, déli fekvésű, virágos félszobát kapta meg, ami a túlburjánzó anyósnyelvek, fikuszok, pálmák és broméliák miatt olyan volt, mint egy dzsungel. Köztünk nem volt lángolás vagy vad szenvedély, ez egy lassan érő és erősödő, tisztán szellemi vonzalom volt. Helga erős csontozatát, széles csípőjét édesanyjától, a vörös, vastag szálú, hullámos haját, hófehér bőrét és kék szemét édesapjától örökölte. A vállán és a karján szeplők futottak, amik télen, mint az alvó magvak a földben, láthatatlanul pihentek, és csak az első tavaszi napsugarakra bújtak elő a hófehér bőr alól. Az alkata miatt az általános iskolában Fionának csúfolták, ami miatt hallgatag, visszahúzódó lány volt a középiskolában is.

A telt idomai engem sem vonzottak mindaddig, míg egyszer, hullafáradtan el nem aludtunk a nappali barna, bársonyhuzatú kanapéján. Arra ébredtem, hogy Helga feje a mellkasomon pihen, és hosszú, vörös haja az orromat csiklandozza. Akkor éreztem meg először a bőre mézillatát, akkor simogattam meg először a nyakszirtjét, és akkor kívántam meg először. Nem a testét. Helga volt a legokosabb nő, akit ismertem. Csodáltam a villámgyors gondolkodását, a konstruktív problémamegoldó képességét. Imádtam, ahogy csillog a szeme, mikor megold egy megoldhatatlan feladatot, a cinkos pillantását, mikor társaságban úgy néz rám, mintha csak ketten lennénk, de leginkább a rajongását, amivel körülvett, és amitől sokkal erősebb és magabiztosabb voltam, mint azelőtt bármikor. Tizenhét évesek voltunk, és szerettük egymást. Persze a nagynéném szigorú felügyelete mellett. Nyáron Helga már hozzánk jött haza, apám avatta be a máktermesztés titkaiba. Kétféle étkezési mák van forgalomban. A tavaszi mák, és az áttelelő, szívósabb, őszi mák. A klímaváltozás miatt egyre kevésbé kedvez az időjárás a tavaszi máknak, de ennek ellenére az iparimák-termesztésben még mindig a tavaszi fajták dominálnak.

II.

Mindkettőnket felvettek az orvosira. A gimi után négy évig éltünk a nagynéném lakásában, teljesen ingyen, mindennap főzött ránk. A szüleim nem tudtak anyagilag támogatni, az ösztöndíjunktól tartottuk fent magunkat. Szinte csak színházra és könyvre költöttünk.

Lett volna lehetőségünk arra, hogy betegre keressük magunkat, mert az orvosin mindennap ott lógtak az öltönyös, kosztümös fejedvadászok, akik a gyógyszergyártó cégeknek kerestek orvoslátogatókat. Nem szerettem őket, mert a gyógyszerfüggőség kialakítását azzal indokolták, hogy azt a betegek érdekében teszik, így elvi kérdés volt, hogy nekik sohasem fogunk dolgozni.

Negyedévesek voltunk, mikor Helga teherbe esett. November volt, vasárnap, a nagynéném a templomban hallgatta a misét, mi a fürdőkádban szerelmeskedtünk, amikor azt mondta, légy óvatos, vigyázz ránk, öthetesekek vagyunk. Azt mondtam neki, hogy csak az örömtől sírok.

Eddig nem ismertem a véglegesség fogalmát, most a megtapasztalása rémülettel töltött el. Senkit sem szerettem még Helga előtt, és abban

sem voltam biztos, hogy szerelmes vagyok. Már nem utazhatok egyedül, és ismerkedhetek külföldi városokban idegen nőekkel, nem flörtölhetek a tengerparton a helybeli lányokkal titokzatos, magányos átutazóként, nem ébredhetek heteken keresztül mindennap más nő ágyában, és nem élhetek együtt tapasztalt, okos nőekkel, akik kihasználják a fiatalságomat, azt éreztem, hogy az életem összes útelágazását lemetszették, elvették a fiatalságomat. Ha létezik pokol, akkor ott jártam, kialvatlanul és magányosan, öt héten keresztül a saját fejemben róttam a köröket. A kilátástalanság, mint egy aljas kúszónövény fonta be a testemet és bénította meg a végtagjaimat, nem bírtam felkelni, tanulni, enni, ha szóltak hozzám, nem hallottam. Helga azt hitte, beteg vagyok, ezért hazament a szüleikhez két hétre, nehogy a picinek valami baja essen.

A tizedik hétben voltunk, amikor visszajött. Elmondtam neki, hogy ezt a történetet nem tudjuk folytatni, ez már nem az én életem, ezt nem akarom, és nem tudom élni, én eddig csak készültem valamire, ami majd egyszer lesz, de ez nem az, és ezt nem tehetjük meg sem egymással, sem a picivel. Helga nem hitte el, azt gondolta, poszttraumás stressz, vagy valami emlékbetörés, vagy az alvászavarom szövődménye, és majd a pszichoterápia segít, de az első ülés után megmondta neki a pszichiáter, hogy ez nem zavar, ez a szándék hiánya.

A klinikán nem lehetett a kollégák és csoporttársak miatt, ezért a Kenézy kórházban egy ismerős nőgyógyász végezte el a beavatkozást. Két hét alatt nyolc kilót fogytam, a súlyom úgy csökkent napról napra, ahogy Helga kopott ki belőlem.

Pont karácsonykor költöztem el a nagynénémétől. Egy olyan albérletet találtam, ahol csőtörés miatt nem volt víz, és a szerelő csak januárban jött ki, de akkor már ez nem érdekelt, mert menekültem, Helga és a nagynéném, a családom, a barátok elől, békét kerestem, egy helyet, ahol senki sem ismer, ahol nem kérdezik meg, hogy mi történt, Marcikám, pedig ti olyan szép pár voltatok.

Egyedül cipeltem fel a második emeletre minden dobozomat, bútoraim nem voltak. Amikor végeztem, becsöngettem a szomszédhoz, hogy bemutatkozzak és kezet mossak. Második csengetésre nyitott ajtót egy fiatal, feltűnően szép lány fehér shortban és rózsaszín, pussycat feliratú haspólóban, ami alatt nem viselt melltartót. Zsaninak hívták. Nem volt teljesen józan, mert azt mondta, tőle akár pisilhetek is, ha hozok neki

egy üveg bort, mert az övé elfogyott. Kicsit közönségesnek, de ellenállhatatlannak és szórakoztatónak tűnt Zsani a nyílt tekintetével, a hangos nevetésével, a hatalmas műkörmeivel.

Lementem a Tescóba, és vettem egy bort. Amikor a pénztárnál álltam, akkor az jutott az eszembe, hogy Helga is fogyott, én pont most kopok ki belőle, biztos ma is kitörölt magából hús deka Marcit.

Csöngetnem sem kellett, Zsani nyitott ajtóval várt. Beadtam neki a bort, és áthívtam másnapra kávézni. Szó szerint berángatott az ajtón, és nem engedett haza hajnalig. Nem emlékszem rá, hogy miről beszélt, pasikról, utazásról, ruhákról, mert én csak a vállának az ívét, a tökéletes, barna bőrét, a combizmai tagoltságát, a vékony pólója alatt feszülő kemény mellének mértani pontosságú gömb formáját, arcának tökéletes szimmetriáját láttam, és imádtam a mandulavágású, barna szemeit, amikkel olyan ártatlanul és édesen nézett rám, és olyan finom volt az illata, nem, nem a parfümjé, hanem a bőrének az illata volt az, málnaillat, és tényleg fizikai fájdalmat éreztem, mikor elbúcsúztam tőle hajnalban. Másnap is átmentem hozzá, vittem két bort, ő egész nap beszélt hozzám, én csodáltam a tökéletességét, a szimmetriáit, töltődtem az illatából, a mosolyából, bámultuk a tévét, csodáltam a gömbölyű popsiját, hallgattam a csacsiságait, és azt éreztem, hogy itt lakik mellettem az a nő, akinek a pusztá látványa is örömforrás, aki esztétikai szempontok alapján értékelve felülmúlhatatlan, és már tudtam, ha a génjeimet bármikor tovább akarom örökíteni, akkor kizárólag Zsani lehet az, akivel ebben a projektben társulni akarok. Tíz napon keresztül huszonnégy órában együtt voltunk, csak ebédért és borért, vagy pezsgőért mozdultunk ki a lakásból. Zsani mint a vadszóló, úgy nőtt bele a mozdulataimba, a testemre csavarodva táplált, vagy táplálkozott belőlem. Az ételek ízét átváltoztatta a csókja, a bőröm érzékenységét áthangotha. Szerettem a sötét utcánkat, a panelházakat, a mosolytalan szomszédokat, a zenét, bármilyen volt is az, a romantikus filmeket, a kóborcicákat és a koldusokat, a plázázást, a sétát a főutcán, a kirakatnézegetést, az elismerő és irigykedő pillantásokat, és mindent, amit kitalált, és olyan könnyűnek éreztem a létezését, mint még eddig sohasem.

Január végén költözött át hozzám Zsani, mert bonyolult volt az élete, le kellett építeni az udvarlóit. A következő vizsgáimra már nem mentem be, halasztottam, elfogadtam egy debreceni gyógyszergyár ajánlatát, és

orvoslátogató lettem, anyagi gondjaink már nem voltak. Egy hónap múlva Zsani áldott állapotba került.

Marcika már hároméves, és a gyermekelhelyezési perben lehet, hogy nekem ítélik, mert most az anyja talált egy szponzort, aki finanszírozza neki a szájfeltöltés, szemhéjfelvarrás, mellplasztika, zsírleszívás csomagot. Hárommillió forint. És nincs benne a négy kontrollvizsgálat.

Helga sebész és az összes osztályos gyógyszer tőlem szerzi be. Még mindig egyedül él, nincs gyereke. Már nem gyűlöl. Minden héten péntek délben beülünk kávézni a Freibe, pillanatnyilag ez az egyetlen fix dolog az életemben.

Kétféle étkezési mák van forgalomban. A tavaszi mák, és az áttelelő, szívósabb, őszi mák. A klímaváltozás miatt egyre kevésbé kedvez az időjárás a tavaszi máknak, de ennek ellenére az iparimák-termesztésben még mindig a tavaszi fajták dominálnak.

*Szárzság az Édenkertben, 2022
(90 x 120 cm, akril, vászon)*